N°. 23. 1849.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 22 MAART.

PUBLICATIE.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR der PROVINCIE *NOORD-BRABANT*, vervult eene treurige verpligting met aan de Ingezetenen dezer Provincie mededeeling te doen van het overlijden van Onzen beminden en geëerbiedigden Koning WILLEM DEN TWEEDEN.

Hoogstdenzelve bezweek gisteren morgen ten *half drie* ure.

De tijding van dit smartelijk verlies zal gewis in het Vaderland diepen Rouw verwekken en met de meeste deelneming worden vernomen, vooral bij het besef wat wij in den geliefden Vorst verliezen, die zoo innig aan het Volk van Nederland was verbonden.

Bij de vorenstaande mededeeling uwe aandacht vestigende op het berigt dienaangaande in de *Staats-Courant* van heden voorkomende, gelaste ik voorts dat deze op ontvangst in de Steden en Gemeenten der Provincie zal worden afgekondigd.

's Hertogenbosch, den 18 *Maart* 1849.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
Bij deszelfs afwezendheid,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
G. VAN BEVERWIJK.

Afgekondigd ter puije van het Raadhuis der Stad Breda, heden den 20 Maart 1849.

In kennisse van mij
Stads-Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gezien de op heden ontvangen Publicatie van Z. E. den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, van den 18 Maart 1849, A N°. 1, (*Provinciaal Blad N°.* 32) houdende het treurig berigt van het overlijden van onzen beminden en geëerbiedigden Koning WILLEM DEN TWEEDEN.

Brengen naar aanleiding der opgevolgde circulaire van welgemelde Z HEG., van denzelfden datum A N°. 2 (*Provinciaal Blad N°.* 33), bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat de klokken binnen deze Stad gedurende acht dagen achtereenvolgende, te beginnen met heden, en voorts nog daags vóór de begrafenis, en op den dag der begrafenis van wijlen Zijne Majesteit, driemaal daags een uur lang zullen geluid worden; met uitnoodiging tevens aan de Ingezetenen, om gedurende die dagen van diepen rouw, zich te onthouden van alle openbare vermakelijkheden.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Breda, den 20 Maart 1849.

DE ROY, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

Afgekondigd ter puije van het Raadhuis der Stad Breda, heden den 20 Maart 1849.

In kennisse van mij
Stads-Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

WILLEM II.

Indien gansch Nederland met diepe en regtmatige rouwe de treurmare vernomen heeft, die ook in andere werelddeelen weerklank zal vinden,.... in deze zetelstad van *Oranje*, in deze geboorteplaats van den ontslapen Koning, gevoelt men het geleden verlies als met dubbele kracht. Veel, oneindig veel is de residentie meer bepaald aan haren Vorstelijken steuner en verfraaijer verschuldigd; waartoe dit in 't breede te vermelden.... ieder weet het, ziet het, gevoelt het.

Gisteren eene week geleden verliet Koning *Willem II* deze stad .... thans reeds verbeidt het Vorstelijke graf zijn stoffelijk overschot; — sprekend blijk van der menschen broosheid, van hunne onderworpenheid aan den Koning der Koningen!

De laatste dagen des levens van den betreurden Monarch, als hij kennis mogt hebben gedragen van den gespannen angst, waarmede de tijdingen van de grensplaats, waar hij ter nederlag, werden verbeid, die laatste dagen zullen hem zeker ten loon gestrekt hebben voor zijne met zooveel zorg en moeite vervulde Regeringstaak, voor zijne opofferingen in vroeger' en later' tijd ten behoeve van den Staat, met welks lot Zijne voorzaten hun lot verbonden hadden, en dien hij aan Zijne nazaten zou overdragen.

Men had zich naar menschelijk inzigt mogen vleijen, dat de dierbare ontslapene nog geruimen tijd aan het roer van Staat zou zijn gebleven, immers, in 't laatst van 1792 geboren, was Z. M. eerst in zijn 57ste jaar.

Ruimschoots, van der jeugd af, was zijn leven aan allerlei wisseling ten prijs: in zijne kindschheid door de kracht der gebeurtenissen aan zijn geboorte-erf ontrukt, als knaap balling in den vreemde, als jongeling ten strijde gevlogen, eerst schijnbaar voor eene vreemde zaak, en met der daad voor zijn Vaderland, op mannelijken leeftijd in 't verschiet de Nederlandsche kroon van *Karel V*, die hij in Waterloo's velden verdiend had, en die voor een deel verliezende, ondanks de genegenheid van allen, doch ten laatste onwrikbaar steunpunt vindende in de liefde van Nederlanders, gul en trouw.

Willem hield er van zich met gulheid aan hen, als 't ware, aan te sluiten; het was de rondheid des krijgsmans, de minzaamheid hem eigen boven iemand; want er zijn maar twee wijzen om hem zich juist voor oogen te stellen: òf met zijne rijzige gestalte, op 't vurige ros, trots dat het den veldheer torschte, òf met dien blik vol vriendelijkheid, dat vertrouwvolle wenken met de hand, dat geen kunstenaar, maar de herinnering alleen kan terugtooveren.

Krijgslauweren omgaven rijkelijk dien schedel, lauweren niet behaald uit overmoedige veroveringszucht of in onzinnigen staatslust, maar ter verdediging van eene geregte zaak, voor de bevrijding der volken, voor de onafhankelijkheid, de regten en de eer van Zijn Vaderland. Had de Vorst, in Zijne jeugd, de krijgswetenschappen onder eenen *Constant*, te Berlijn, met vrucht mogen beoefenen, daarop naar Engeland gekeerd (waar hij twee jaren aan de Oxfortsche hoogeschool de lessen volgde), gaf hij spoedig ook met der daad blijken, dat hij van de aloude krijgshaftigheid Zijner Voorzaten niet vervreemd was. Als luit.-kolonel streed Hij onder *Wellington* in den oorlog voor de Spaansche onafhankelijkheid. Uitstekende blijken van moed en beleid haf Hij in dien geduchten krijg. Brittanje's veldheer verkoos Hem tot adjudant. *Oranje* was onder hen, die bij Ciudad Rodrigro zich het meest met roem overlaadden. Bij Badajoz wees Hij een gedeinsden Engelschen legerhoop met stem en staal den weg tot de zege en drong aan 't hoofd dier strijders de vesting binnen. In zoo menig ander hevig treffen onderscheidde Hij zich al meer en meer, en wist te gelijk door Zijn' minzamen aard aller hoogschatting en vriendschap te winnen; de opperbevelhebber juichte die eerste schrede op de krijgsmansloopbaan derwijze toe, dat hij Hem tot den rang van kolonel verhief, en Hem in 1813, na de beslissende gevechten aan de Pyreneën, waardig keurde, de overbrenger van zijn rapport naar Londen te zijn, omdat «Z. K. H. met al het gebeurde en den toestand der armee volkomen bekend zijnde, bij den inhoud der depêches alle noodige mondelinge ophelderingen zou kunnen voegen." De Prins-Regent benoemde Hoogstdenzelven tot zijn adjudant en generaal-majoor; Londen juichte; later zag Hij zich met de Bath's-orde begiftigd. De groote gouden medaille van verdienste gewierd hem, op welk eereteeken de namen der drie groote slagen, getuigen van zijne wapenfeiten, prijkten.

Op de eerste mare van den gezegenden ommekeer van zaken in Zijn geboorteland, snelde *Oranje* herwaarts; in December 1813 betrad Hij den geliefden bodem weder, en ijlde naar de grenzen om de bevrijding van Nederland te voltooijen, waartoe de gebeurtenissen in Spanje, waaraan Hij zulk een roemrijk aandeel had gehad, zoo krachtig, onder de leiding der Voorzienigheid, hadden bijgedragen.

Luttel tijds rustte zijn veldheers-degen in de schede; de Junij-dagen van 1815 getuigden ten volle wie hij was, wat hij veil had voor zijn Vaderland en Koning. Aan de spits van 't Nederlandsche leger stond hij, en hij was op 't veld van wereldeere de eerste. Alle onpartijdige, zelfs Fransche krijgsoversten van onderscheiding erkennen volmondig, dat zonder Quatre-Bras geen Waterloo mogelijk was geweest, en geen Quatre-Bras, zonder het schander beleid, de onverzettelijke standvastigheid van dezen jeugdigen Telg van den stam der *Friso's*, die Nederlanders en Belgen, toen vereend, het onbegrijpelijkst vertrouwen inblies en moest instorten, of de verschrikkelijke aanvallen van *Ney's* overmagtige legerdrommen zouden gelukt zijn.

En in den slag van Waterloo .... dezelfde groothartigheid, scherpe blik en vastheid bij Oranje en Zijne Nederlanders; *Wellington* behoefde den Held van Quatre-Bras geene bevelen te zenden. Toen met den avond de beslissing naderde, trof dezen een schot, waardoor Hij even buiten kennis geraakte. Toen Hij bijkwam, sprak Hij: «geen duim gronds verloren." Met onvergankelijke eere had Hij en Zijne legerscharen zich bedekt; veel hadden ze toegebragt tot de zege, die voor lange de wereld van gedaante veranderde. De gunstige gevolgen daarvan voor der Volken onafhankelijkheid, strekten ten balsem aan de wonde; de opregte belangstelling, de juichtoonen van 't geredde Vaderland, niet minder dan de liefdezorg van eene

op de mare daarvan naar Brussel gesnelde Moeder . . . . . , wie herinnert zich die niet nog in ons midden, of heeft ze niet hooren verhalen?

Koning *Willem I* was niet minder getroffen dan gestreeld over eene krijgsdeugd, die Zijn Staat had geschraagd en getoond, dat Hij wel had gedaan op Oranje te steunen; *Wellington*, 't beroemde legerhoofd, dat zeker in deze ure met innigen weedom aan het verlies van zijnen grooten Kweekeling vervuld zal zijn, getuigde, « dat hij geen lof groot genoeg vond voor den Prins *van Oranje*, door wien de bewegingen gedurenden den geheelen dag zoo voortreffelijk bestuurd zijn." Nederlands Volk gaf den Vorst een blijk van erkentelijkheid in 't Lustslot Soestdijk, waar Hij in zoo menig uur met liefde aan die erkentelijkheid zal hebben teruggedacht; Engelands regering en volk bekrachtigden opgetogen de woorden des opperbevelhebbers, en huldigden met hem Neêrlands krijgsbenden, «die zich door niemand in ijver en goed gedrag hadden laten overtreffen;" Europa, en wij hebben 't reeds gezegd, de overwonnenen huldigden Hem, wiens naam op eenen Engelschen gedenkpenning prijkt als: *de glorie der Nederlanden!*

Bij den opstand der zuidelijke gewesten, in 1830, overtrof hij welligt nog dien roem: het was meer dan dapperheid, het was zelfopoffering toen hij zich alleen waagde te midden van de oproerige hoofdstad. Een jaar later, en Hasselt en Leuven getuigden, dat *Oranje*, aan het hoofd van Nederlandsche legerscharen, dat is van trouwe, alles opzettende landgenooten, met wissen tred op de baan ten roem ging. Reeds stond hij zegevierende in 't hart van België, toen de staatkunde tusschen beiden trad; één groot doel had *Oranje* echter bereikt voor den vreemdeling; Neêrlands naam was gehandhaafd!

Na een negental jaren, niet zonder innige belangstelling in 's lands zaken doorgebragt, riep de akte van afstand zijns Vaders, van den 8 October 1840, *Willem II* op den troon; den 28 November had zijne plegtige inhuldiging plaats te Amsterdam. Eene bijkans negenjarige regering, die dagen van vreugde, maar ook vele van leed en bezwaar telde, won hem nog meer, zoo het kon, de opregte toegenegenheid van zijn volk; bij geldelijke ongelegenheden des lands, toonde hij, dat geene opofferingen hem te groot waren, om het geluk en de welvaart zijner onderdanen te bevorderen; zijn geest op den Troon was minder die van den jeugdigen Veldheer, die vol vuurs vooruit streefde, dan van het meer bejaarde legerhoofd, die kansen en omstandigheden berekent, die verzoenend bij verschilpunten optreedt, om alle gevaren af te wenden, en het is met een oog des kenners, in een dagblad van heden opgemerkt, «met minder uitgebreide wetenschap van staat welligt dan zijn Doorluchtige Vader, meer gevatheid, meer tact" als 't ware, uit de krijgsschool opgedaan, en die hem met der daad, hoe de regeringszorgen soms ook drukten, tot de laatste zijner dagen zekere frischheid en helderheid van geest deden behouden. Vele en dringend moesten de bedoelde zorgen zijn, door zoo veel wat in schier alle raderwerken van bestuur regeling eischte, daar verschillende beschouwingen over de gewigtigste vraagstukken plaats vonden, en ten laatste eene herziening van de Staatsregeling haar beslag kreeg, in eenen tijd van maatschappelijke schokken elders, die 't lot van gansch Europa weder aan onzekerheid prijs schenen te geven. Nu met bedachtzaam leiden, dan met eene ronde verklaring, misschien minder in den vorm, maar altoos met het behoud van eendragt, van 't heil van Nederland voor oogen, trad *Willem II* een jaar vóór zijnen dood tot de bedoelde herziening toe. Ook bij den voortbouw daarop, nu onlangs bij de zamenkomst van de nieuwe Kamers, prees de ontslapen Vorst als eerste voorwaarde van ontwikkeling aan, dat men vast aaneengesloten zou blijven; daardoor zou men met minder schroom de toekomst behoeven in te zien. Want de gezigteinder buitenaf dwingt gewis nog tot groote omzigtigheid, en wil men den overleden held van Quatre-Bras, den held van Hasselt, den bedachtzamen staatshervormer waardiglijk ook in zijne nagedachtenis eeren, zoo strekke ieders pogen ter verwezenlijking van datgene, wat een vriend van *Oranje* en Vrijheid beide, eene eeuw geleden, aan Neêrlands volk toezong:

« Door Eendragt is dit Land gerezen,
« Laat Eendragt weêr uw toevlugt wezen,
« In God, en in Oranje's *hand!* »

Ruslands Grootvorstin *Anna Paulowna*, was de waardige levensgezellinne van den Vorst, die den 21sten Februarij 1816 te St. Petersburg de hand ontving van deze Vorstin, als ten loon van zijne kloekhartigheid in de hagchelijke ure van Europa; een band, die natuurlijk dat alles in herinnering brengt, wat van Zaandams stulp is uitgegaan en Ruslands grootheid heeft gevest.

Als Zoon werd des Prinsen hart, met dat der zijnen, zwaar getroffen door den dood Zijner onvergetelijke Moeder, die in October 1837 bezweek, en niet minder door het overlijden zijns grijzen Vaders, dat drie jaren na des Prinsen troonsbeklimming, in December 1843, plaats vond. Vadervreugde mogt de ontslapen Vorst smaken bij de echtverbindtenis van zijnen oudsten Zoon, met de beminnelijke Prinses *Sophia* van Wurtemberg, in 1839, en ook bij de verbindtenis zijner geliefde eenige Dochter, met den Erfgroothertog *van Saxe-Weimar-Eisenach* in 1842. Doch, om van 't verlies eens Zoons in prille jeugd slechts even te gewagen, het Vaderhart werd ook op eene zware proef gesteld, toen nu ruim één jaar geleden, 's Konings beminde tweede Zoon *Alexander* in een verwijderd oord was bezweken, en toen bij de aankomst van het stoffelijk overschot van dien geliefden Telg, in 't laatst van April 1848, bij 's Rijks werf te Rotterdam — de laatste plek, die de nu betreurde Monarch in gezondheid betrad, — Hij Zijne tranen niet kon weêrhouden.

Hoeveel zouden wij bij deze los daarheen gestelde herinneringen kunnen voegen; doch waartoe? De Nederlander kent ze; de vreemdeling ziet er de uitwerkselen van voor zich; gelukkig en bemoedigend schouwspel voor de wereld, in de tegenwoordige tijden en omstandigheden, dat een Volk edele en opregte rouwe in het harte draagt over zijn ontslapen Vorst. Diens edelmoedigheid jegens behoefte, diens zucht tot bijstand in elken nood, diens bescherming aan en gevoel voor de kunsten, zoo ze ergens nog behoefden herinnerd te worden, niet hier in het Vorstelijk 's Gravenhage, prijkende met de gedenkstukken door zijne hand in 't aanwezen geroepen, en waar zoo menige stille traan vliedt bij de dankbare erkentenis van genoten weldaden.

God loone den vereeuwigden Vorst naar die edele werken des harten, en zij met Zijnen Opvolger, den alsnu den Troon bestijgenden *Willem III*; Hij vervulle des Konings gemoed met liefde voor Zijn Volk en zucht voor 's Lands welzijn, en het dankbaar Vaderland betoone jegens zijn' nieuwen Vorst diezelfde trouw, welke het steeds jegens Zijne beide Doorluchte Voorgangers op zoo ondubbelzinnige wijs heeft aan den dag gelegd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Maart.

Laatstleden Zondag morgen is na de godsdienst-oefening, het geheele garnizoen dezer vesting, benevens de kweekelingen der Koninklijke Militaire Akademie, op de markt alhier vereenigd en heeft zich vervolgens in den kring geschaard, waar binnen de officieren zich verzamelden. De Gouverneur van gezegde Akademie, de generaal-majoor *Seelig*, heeft daarop in gepaste bewoordingen den troepen het treurig overlijden van Z. M. Koning *Willem II* medegedeeld, en hun zijn vertrouwen te kennen gegeven dat allen, in afwachting van 's Konings komst, zich zouden beijveren hunne pligten getrouw te volbrengen, waarna voorlezing werd gedaan van de hieronder medegedeelde proclamatie aan het Nederlandsche volk.

— Zondag hebben de leeraars der verschillende godsdienstige gezindheden in de kerken den noodlottigen slag herdacht dien het vaderland eensklaps getroffen heeft, en gebeden ten Hemel gezonden voor het Koninklijk Geslacht en het welzijn van den Staat.

Gisteren is hier, gelijk overal elders, een aanvang gemaakt met het luiden der groote stads klok verscheidene malen daags, wegens het overlijden van Z. M. Koning *Willem II.*

Ll. Zaturdag is op het bekend worden van 's Konings overlijden, de volgende proclamatie uitgevaardigd:

Aan het Nederlandsche Volk!

Het heeft den Almagtige behaagd onzen beminden Koning, WILLEM DEN TWEEDE, tot zich te roepen.

Na eene flikkering, welke aan eene bedriegelijke hoop voedsel gaf, bezweek Zijne Majesteit heden morgen ten half drie ure.

Diepe rouw overdekke het Vaderland bij het afsterven van eenen Vorst, die Zijn Volk boven alles lief had!

Zijn beminde Zoon WILLEM ALEXANDER PAUL FREDERIK LODEWIJK beklimt, naar artikel 13, der Grondwet, den troon.

WILLEM DE DERDE is Koning der Nederlanden.

De geheele Natie is Hem trouw verschuldigd.

In Zijnen Naam blijven allen werkzaam tot handhaving van wet, orde en rust.

Reeds zijn de noodige bevelen gegeven, om aan Koning WILLEM III de treurige tijding over te brengen, welke Hem tot de gewigtige taak roept, waarop Zijne geboorte en de Grondwet Hem een onschendbaar regt geven.

Wij verwachten, dat een ieder in zijne betrekking, doordrongen van liefde voor het beminde Huis van Oranje, met kalmte en met warme vaderlandsliefde zal medewerken, om door eene rustige houding, onder den zegen Gods, het welzijn des Vaderlands te bevorderen.

Wij zullen, in afwachting van 's Konings komst, onvermoeid tot hetzelfde doel werkzaam zijn.

's Gravenhage, 17 Maart 1849.

De Minister van Marine,
J. C. RIJK.
De Minister van Justitie,
D. DONKER CURTIUS.
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
J. M. DE KEMPENAER.
De Minister van Oorlog,
VOET.
De Minister van Financien,
VAN BOSSE.
De Minister voor de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten,
S. VAN HEEMSTRA.
De Minister van Kolonien,
G. L. BAUD.
De Minister voor de Zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst,
J. A. MUTSAERS.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag, waarin de gezamenlijke Ministers tegenwoordig waren, heeft Zijne Excellentie de Minister van Marine, als tijdelijk Voorzitter van den Ministerraad, de navolgende mededeeling gedaan:

«Mijne Heeren!

« De noodlottigste slag, die Nederland kon treffen, is ons zoo even berigt.

«Koning Willem de Tweede is niet meer!

«Nadat de dag van gisteren de hoop op herstel had zien verlevendigen, heeft in den laatsten nacht eene vernieuwde benaauwdheid een einde gemaakt aan Zijner Majesteits dierbaar en voor het Vaderland zoo hoogst weldadig leven.

«Omsteeks half drie ure van deze morgen gaf Hoogstdezelve den geest.

«Diepe droefheid overstelpt onze harten en wordt door geheel het Nederlandsche Volk, dat dezen uitmuntenden Vorst wist te waarderen, gedeeld.

«De allereerste kennisgeving van dit smartvolle verlies meenen wij aan de aanwezige Vergadering van 's Volks Vertegenwoordigers verschuldigd te zijn. Van dien treurigen pligt komen wij ons kwijten.

«Koning Willem III bestijgt den Troon der Nederlanden.

«De Minister van Buitenlandsche Zaken vertrok gisteren namiddag naar Engeland, om Hoogstdenzelve de berigten van den zorgelijken toestand waarin Zijn Koninklijke Vader verkeerde, over te brengen, en tot de overkomst herwaarts uit te noodigen. Andere afgevaardigden vertrekken heden, om het berigt van het overlijden over te brengen.

«In afwachting van de overkomst van dezen onzen geëerbiedigden Koning, bevlijtigen wij ons den geregelden gang van zaken en de behartiging der meest dringende belangen te bevorderen, en rekenen daarbij op de ordelievendheid der Nederlandsche Natie, op haren eerbied voor den ontslapen Vorst en op hare gehechtheid aan haren Koning."

Daarop is door den Voorzitter geantwoord in de navolgende bewoordingen:

«De Vergadering ontvangt met een diep gevoel van smart de kennisgeving, welke door de Regering aan haar is gedaan. Het verlies van den Vorst, die zoo hoog in de achting en de genegenheid der ingezetenen stond aangeschreven, is eene ramp, welke algemeen door de Natie gevoeld zal worden. Meer dan immer beseffen wij allen, hoe de eenstemmige zamenwerking van Regering en Vertegenwoordiging, te midden van deze beproevende omstandigheden, vereischt wordt. Wij zullen daarin gewis niet achterlijk willen blijven, en gaarne de hand leenen tot die maatregelen, welke in het algemeen belang gevorderd worden. Hoe diep wij ook getroffen zijn door de tijding, welke ons medegedeeld werd, zoo gevoelen wij tevens, dat wij een vast steunpunt vinden in de Grondwet, welke wij allen bezworen hebben, en aan welke wij allen de hand willen houden. Zij rigt onze blikken op den Vorst, die thans de teugels van het bestuur in handen heeft, en zij noemt in WILLEM III den Opvolger van WILLEM II. Trouw aan de Grondwet en gehechtheid aan den Koning, dien zij ons schenkt, wone dus in aller harten, en steeds blijve ons streven om met alle krachten voor het heil van het Vaderland te waken.»

Vervolgens is besloten om de door de Regering gedane mededeeling voor kennisgeving aan te nemen en tevens om eene commissie te benoemen tot het ontwerpen van een adres aan Z. M. WILLEM III, ter zake van de ontvangen mededeeling. De leden dier commissie zullen Maandag in de afdeelingen benoemd worden.

Eindelijk is bepaald om de beraadslagingen over het gewijzigd Reglement van Orde der Kamer, die tegen Maandag den 19den dezer waren vastgesteld, tot nader te verdagen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is door den Voorzitter ter kennisse der Vergadering gebragt, dat door de afdeelingen tot leden der commissie tot het opstellen van een adres aan Z. M. Koning *Willem III*, ter zake van de in de vergadering van Zaturdag ll. gedane mededeeling, benoemd zijn geworden de heeren: *de Man*, *van Heloma*, *van Dam van Isselt*, *Boreel van Hogelanden* en *Nedermeijer van Rosenthal*, alsmede dat die Commissie reeds met haar ontwerp gereed was. De leden hebben zich daarop terstond in de afdeelingen begeven om over dat ontwerp te beraadslagen.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal zal vergaderen op Vrijdag den 23sten dezer.

— Zaturdag namiddag hebben graaf *van Rechteren* en de generaal jonkh. *Klerck* zich naar Engeland begeven, om koning *Willem III* met het overlijden van Hoogstdeszelfs Vader bekend te maken en Hoogstdenzelve tevens uit te noodigen de reis herwaarts aan te nemen.

De ministers *Rijk* en *de Kempenaer* zouden zich naar Hellevoetsluis begeven om er de komst van Koning *Willem III* af te wachten.

— Maandag morgen omstreeks 9 ure is H. M. de Koningin, in diepen rouw gehuld, met haar gevolg uit 's Hage naar Hellevoetsluis vertrokken, en heeft zich daar aan boord begeven eener stoomboot, welke heden voor de monden van de Maas zal kruisen, tot dat de stoomboot uit Londen in het gezigt zal zijn, om deze alsdan te gemoet te stevenen en den Koning te gemoet te gaan.

— De *Rotterdamsche Courant* schrijft van den 19den Maart:

«Heden morgen, ongeveer half elf ure, arriveerde op 's Rijks werf alhier H. M. de Koningin en gevolg, zich begevende aan boord eener ingehuurde stoomboot der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, welke onmiddellijk de reis naar Hellevoetsluis voortzette, ten einde aldaar de aankomst van Z. M. Koning *Willem III* af te wachten.

«De stoomboot *Prins de Joinville* is heden morgen vroegtijdig insgelijks derwaarts vertrokken, met welke Z. M. de Koning door het Kanaal van Voorne naar 's Rijks werf alhier zal worden overgevoerd. De tijd der komst van Z. M. is echter nog hoogst onzeker, daar men te Londen nog geen kennis droeg van het overlijden des Konings, toen de stoomboot *Batavier*, welke heden namiddag alhier is aangekomen, gisteren van daar vertrok.»

— Zr. Ms. stoomschip *Cycloop*, kapitein-luitenant *J. F. A. Coertzen*, is Zaturdag morgen van Texel te Hellevoetsluis binnengeloopen, doch onmiddellijk weder in zee gestoomd naar Londen, om Z. K. H. den Prins van Oranje, thans Z. M. Koning *Willem III*; naar het Vaderland over te brengen.

— De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* meldt heden, dat de stoomboot *Cycloop*, aan boord waarvan zich de minister *Lightenvelt* naar Engeland heeft begeven, eerst Zondag middag ten vijf ure op den Theems gearriveerd is, onder een zwaren mist. Men voegde er bij dat Z. K. H. de Prins *van Oranje*, thans Koning *Willem III*, zich op dat tijdstip in Schotland bevond.

Te 's Hage zijn de noodige maatregelen genomen om den Koning met al de eerbewijzen aan zijnen rang verschuldigd te ontvangen. De bezetting zal onmiddellijk onder de wapenen komen om Z. M. te gemoet te gaan; het gebulder van het geschut zal die komst aankondigen.

Luidens de geruchten zou het stoffelijk overschot van den overleden Koning niet naar de residentie worden overgebragt, maar, even als bij de ter aardebestelling van wijlen Koning *Willem Frederik* en wijlen Z. K. H. Prins *Alexander*, naar Rotterdam worden overgevoerd, om van daar met groote plegtigheid naar den Vorstelijken grafkelder te Delft te worden overgebragt.

— Men verzekert dat de heer *van Karnebeek*, adjudant van wijlen Koning *Willem II*, belast zou zijn met eene zending naar Rusland, waarschijnlijk om het officiële berigt van het plaats gehad hebbend overlijden kenbaar te maken.

— Z. K. H. prins *Hendrik*, die reeds vóór de Koningin te Tilburg gearriveerd was, heeft, tot de laatste oogenblikken, het ziekbed zijns Koninklijken vaders niet verlaten. H. M. de Koningin, die, bij hare komst te Tilburg, haren intrek in de pastorij genomen had, en wel ten gevolge van de zorg des Konings, die reeds vroeger zijne vrees te kennen gegeven had dat de nieuwe vertrekken van het nieuwe paleis hare gezondheid benadeelen zouden, had haren Gemaal een paar keeren bezocht; werd, na het afsterven, oogenblikkelijk verwittigd, begaf zich naar het oude paleis, en barstte zoo hevig in snikken en tranen uit, dat ook de omstanders hunne tranen niet wederhouden konden. Trouwens, ook buiten de sombere sterfkamer, zijn veler tranen over het verlies van een zoo goeden en beminden Koning, langs de wangen gevloeid. Na het bekend worden van den voor geheel Nederland zoo zwaren, voor Tilburg welligt onherstelbaren slag, werden de vlaggen ingenomen, en de deuren en vensters bij alle ingezetenen gesloten. Slechts weinige menschen ziet men in de straten, en de stad heeft een zoo treurig voorkomen als zij nog nooit gehad heeft.

H. M. de Koningin heeft zich Zondag en Maandag een paar malen naar het oude paleis begeven, waar het stoffelijk overschot des Konings op een paradebed ligt, en wel in zijne gewone tenue gekleed. Hoogstdezelve heeft voor zijn verscheiden last gegeven, dat geene lijkopening of balseming geschieden zou. H. M. de Koningin, deswege gevraagd, moet ten antwoord gegeven hebben dat aan de bepalingen van Z. M. niets veranderd moest worden.

Bij 's Konings komst te Tilburg zou Z. M. nog gezegd hebben, dat hij het paleis, in hetwelk hij zoo vele jaren had doorgebragt, met tegenzin zou laten afbreken. Zulks zal nu ook waarschijnlijk in dit rouwjaar niet gebeuren, en sommigen uiten de hoop, dat vervolgens op die plek een standbeeld, tot gedachtenis van Koning *Willem II*, zal worden opgerigt.

Uit andere berigten blijkt, dat de wel eerw. zeer gel. heer *Schotel*, predikant te Tilburg, toen H. M. de Koningin zich Zaturdag in de rouwkamer bevond, en bij het lijk des Konings nederknielde, een roerend gebed uitsprak, hetwelk een diepen indruk op alle aanwezigen maakte.

— Het Stedelijk Bestuur te 's Hage heeft gisteren de volgende publicatie uitgevaardigd:

«Burgemeester en Wethouders der stad 's Gravenhage, het treurig berigt ontvangen hebbende van het op heden te Tilburg overlijden van Z. M. *Willem II*, onzen geëerbiedigden en beminden Koning, noodigen bij deze de ingezetenen en een ieder uit, om gedurende deze dagen van diepen rouw zich te onthouden van alle gerucht, gezang en alle openbare vermakelijkheid.

«Burgemeester en Wethouders vertrouwen, dat het niet noodig zal zijn, in deze Vorstelijke residentie, waarvan de burgerij zoo buitengemeen veel aan den ontslapen menschlievenden en milddadigen Vorst verschuldigd is, meerder aandrang te gebruiken tot het in deze treurige omstandigheden aanbevelen van orde en rust.»

— Zondag hebben de Ministers weder bij herhaling langdurige vergaderingen gehouden. In eene daarvan was tegenwoordig de militaire gouverneur der residentie, de generaal-majoor *Spengler*. Na den afloop van eene dezer bijeenkomsten zijn de Ministers bij Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden ontvangen en hebben zij eenigen tijd doorgebragt bij den Broeder van den overleden Vorst.

Er zijn van de onderscheiden Ministeriën circulaires aan de daartoe behoorende besturen en ambtenaren verzonden, om hun kennis te geven van het overlijden van Koning *Willem II*.

— Door den Minister van Oorlog is, onder dagteekening van den 17den dezer, afgezonden de navolgende circulaire:

Aan de hoogste militaire autoriteit in elk garnizoen.

«Ik heb de eer u hierbij te doen toekomen eene aankondiging, waarbij aan het Nederlandsche Volk kennis wordt gegeven van het afsterven van onzen geliefden en geëerbiedigden Koning *Willem II*, in den nacht van heden, tot diepe droefheid van het Vorstelijk Huis en alle zijne onderdanen, te Tilburg overleden.

«Ik verzoek u dit stuk onmiddellijk ter kennis van het garnizoen te brengen, te welken einde gij het zonder verwijl in groote tenue onder de wapenen zult laten komen.

«Na de voorlezing der aankondiging noodig ik u alverder uit, aan het garnizoen te doen kennen, dat ik mij overtuigd houde, hoe zeer het geheele leger met mij den beminnenswaardigen Vorst zal betreuren, die daarvan zulk een waardig chef en aanvoerder is geweest; terwijl ik, in afwachting der bevelen van Zijnen Koninklijken Opvolger, het vertrouwen koester, dat het leger aanvankelijk geen beter bewijs van rouw over dit smartelijk verlies zal kunnen aan den dag leggen, dan door zijne verkleefdheid aan Koning *Willem III*, aan orde en wet, op dezelfde lofwaardige wijze te betoonen, als tot dusver onder alle omstandigheden het geval is geweest.»

— In gevolge het op de laatste algemeene vergadering van deelhebbers in de Hollandsche ijzeren Spoorweg-maatschappij, genomen besluit, heeft de directie thans eene leening opengesteld van *f* 400,000 tegen 4½ pCt. rente, en met het voordeel van een vrij billet voor 5 en 10 jaren, ten behoeve van de inschrijvers voor *f* 5000 en 10,000.

— In de vorige week te Rotterdam door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van 178,596 balen Java-, 3665 balen Sumatra- en 712 balen Macassar-koffij, is alles verkocht, te weten: de Java van 19½ tot 27 cents, de Sumatra van 19½ tot 20½ cents, en de Macassar tot 10 cents.

— In den nacht van den 14den op den 15den Maart jl., zijn uit den kelder der woning van *Cornelis van Rooij*, Landbouwer, woonachtig onder Kaarschot gemeente Rijsbergen, ontvreemd, 29 eijeren, 4 Ned. ponden boter, 5 oncen gekookt spek, 20 kop aardappelen, 5 à 6 ponden roggebrood. — Men heeft zich de toegang tot dien kelder verschaft door het breeken van een gat in den buitenmuur.

In den nacht van den 16den op den 17den dezer, zijn uit den korenmolen van *Adrianus van Hoek*, gelegen onder den Oudenbosch, ontvreemd, vijf zakken ongemalen boekweit, vier derzelve waren gemerkt *C. Verschuur* en een *H. van Oerle*. — Door het uitgraven van den grond onder de groote deuren, heeft men zich den toegang tot den molen verschaft. Eene van groene saijet geweven kinderhandschoen is door de dieven achtergelaten.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den Maart.

Het verkiezings-committé van de straat Poitiers heeft thans zijn manifest openbaar gemaakt, hetwelk vooral strekt om op de verzoening en de aaneensluiting der partijen aan te dringen.

— Gisteren morgen ten half zeven ure is aan twee der moordenaars van den generaal *Bréa*, *Daix* en *Lahr* geheeten, het doodvonnis voltrokken. De drie andere medepligtigen hebben gratie van de doodstraf bekomen en zijn tot levenslangen dwangarbeid veroordeeld.

— De contre-admiraal *Bruat* is benoemd tot gouverneur-generaal der Fransche Antilles, en de scheepskapitein *Fabre* tot voorloopig gouverneur van Guadeloupe.

— Sedert weinige dagen hebben zich in deze hoofdstad eenige gevallen van cholera opgedaan.

— De tijding van het opzeggen van den wapenstilstand door de regering van Sardinië wordt thans officieel bevestigd. In den Franschen *Moniteur* van den 18den dezer leest men:

«Wij ontvangen het berigt dat de wapenstilstand den 12den dezer op den middag te Milaan is opgezegd, en dat de vijandelijkheden den 21sten kunnen hervat worden. Koning *Karel Albert* is den 13den des avonds uit

Turijn naar Alessandrie vertrokken, en den volgenden morgen zouden de troepen van het garnizoen de hoofdstad verlaten."

In de zitting der Sardinische kamer van afgevaardigden van den 14den dezer, heeft de minister van finantien van de opzegging van den wapenstilstand officieel kennis gegeven, er bijvoegende dat de regering zich niet langer illusiën kon maken omtrent de gevolgen der Fransch-Engelsche bemiddeling. Deze verklaring des ministers werd door de kamer en het talrijke publiek met luidruchtigen bijval ontvangen.

Aan de gezanten van Engeland en Frankrijk is den 13den door den minister van buitenlandsche zaken *Ferrari* van het besluit der Sardinische regering kennis gegeven bij eene breedvoerige nota, waarin de redenen van dat besluit uiteengezet worden, en die ten slotte de verklaring bevat dat de door de beide mogendheden zoo welwillend aangeboden, doch tot hiertoe vruchteloos gebleven bemiddeling, later betere vruchten zal kunnen dragen, wanneer nieuwe vijandelijkheden aan Oostenrijk de noodzakelijkheid zullen hebben doen inzien van het openen van onderhandelingen op den grondslag van eenen eervollen vrede.

De prins *Eugenius van Savoije Carignan* is bij een koninklijk besluit tot stedehouder des rijks gedurende de afwezigheid van den Koning benoemd.

Van den 19den.

In de zitting der Nationale Vergadering heeft eene hevige discussie plaats gehad ter zake van het ontwerp tot beteugeling van de clubs. De minister van binnenlandsche zaken, *L. Faucher*, heeft met den meesten nadruk verklaard dat hij tot elken prijs de herstelling van de rust en orde in 't land wilde bevorderen.

— De *Moniteur* maakt heden de aangenomen wet op de verkiezingen openbaar.

— Men spreekt steeds van toerustingen te Toulon, en van eene aanstaande inscheping van troepen.

— Het Sardinische gouvernement heeft een manifest aan alle beschaafde natiën van Europa gerigt om den oorlog te regtvaardigen die het weder aan Oostenrijk verklaard. Behalve dit manifest heeft de minister van buitenlandsche zaken eene bijzondere nota aan de gezanten van Engeland en Frankrijk gerigt, waarin de redenen worden ontvouwd die het Sardinisch gouvernement tot de hervatting van den oorlog hebben doen besluiten, en de beide mogendheden voor hunne pogingen tot bemiddeling bedankt worden.

In bijzondere berigten wordt aangaande de beide legers, die weldra weder tegen elkander in 't strijdperk zullen staan, gemeld, dat op den 14den de militaire divisie van Savoye, onder de bevelen van den luit.-generaal *de Broglie*, Turijn verlaten heeft; al de overige troepen te Turijn en omstreken zouden den volgenden dag insgelijks optrekken. De nationale garde moest de door de troepen verlaten posten bezetten. In het kasteel van Turijn zouden voorloopig 4 bataillons blijven. De geheele magt die te velde zou trekken wordt door de dagbladen op 50,000 à 60,000 man gesteld.

Van den anderen kant vindt men in den *Carroccio*, die te Casale uitgeven wordt, eene opgaaf van het Oostenrijksche leger, dat zou bestaan uit 29 regimenten van linie, 17 grensbataillons, 14 jagers, 14 grenadiers, en 7 regimenten kavallerie, welke magt op ongeveer 100,000 man geschat wordt; daarvan echter ongeveer 30,000 man voor bezettingen afgerekend, zou het beschikbaar Oostenrijksch leger 70,000 man bedragen. Dit leger is in vier korpsen verdeeld, onder de bevelen van de generaals *Wratislaw*, *d'Aspre*, *Appert* en *Haynau*, meerendeels aan den krijg gewone en zeer gedisciplineerde troepen.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 51,50; 5 pCt. 82; Romeinsche Leening 67.

Voor de nagelaten betrekkingen van de verongelukte Visschers te Maassluis is ontvangen:

Bij Ds. James, *f* 11,28. Bij Ds. Hasebroek, Een gift in zilver *f* 2,50, id. id. *f* 2,50, id. id. van een ongenoemde *f* 2,50. Bij de Uitgevers dezer, van N. N, *f* 3,—. Zij blijven verder der barmhartigheid van onze Stadgenooten aanbevolen.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 19 Maart.

TARWE tot vorige prijzen met weinig handel; 124 ℔ geringe O. bonte Pools. *f* 280; 129 ℔ Cubanca *f* 250; 130, 133 ℔ N. Gelders. *f* 248, 253; 125 ℔ N. Zeeuws. *f* 225; 117, 124 ℔ N. Vries. *f* 185, 215.

ROGGE prijshoudend: 117, 118 ℔ Petersb. *f* 128, 130; 124 ℔ Pruiss. *f* 150; 124 ℔ Rijn *f* 148.

GERST iets lager afgegeven: N. Zeeuws. Winter *f* 110.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT in één doen: 123 ℔ N. Holst. *f* 160; 122 ℔ N. Amersf. *f* 160; 116 ℔ N. Voorl. *f* 127, 128; 118 ℔ dito *f* 132.

KOOLZAAD: op 9 Vat, in April 69 P. vl.; Sept., Oct. en Nov. 62 P. vl.

LIJNZAAD één doen: 112, 113 ℔ Koningsb. *f* 262$^1/_2$; 107, 108 ℔ Egypt. *f* 260; 112 ℔ Odessa *f* 265.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 46; Vlieg. *f* 45 à $^1/_4$; in Mei eerstk. *f* 40$^1/_4$; Sept. *f* 36$^3/_4$; Oct. *f* 36$^3/_4$ à 37; Nov. en Dec. *f* 37.

LIJNOLIE op 6/w. *f* 28; Vlieg. *f* 27 à $^1/_4$.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 39$^1/_2$.

RAAPKOEKEN *f* 50 à 54. — LIJNKOEKEN *f* 8 à 10.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 20. MAART 1849.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	7,80	tot *f*	8,20.
Het dito dito Rogge	» »	4,50	» »	4,80.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	4,70
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	4,40.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,15.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,23$^1/_2$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,23.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,30.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,15.
Een dito pond Boter			»	0,62.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	2,00	tot *f*	2,25.
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,75.
Het 1000 Doof Hout			»	2,50.
De kar Spaanders			»	2,05.
De » Struiken			»	3,00.
De 100 Mutsaard			»	3,00.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *Maart*) was de fondsnotering: Ned. 2$^1/_2$ pCt. 47$^7/_{16}$, $^{11}/_{16}$, $^1/_2$; 3 pCt. 56$^1/_4$, $^3/_4$, $^7/_{16}$; 4 pCt. 75$^1/_4$, $^1/_2$, $^1/_4$ Amort.-Syndik. 3$^1/_2$ pCt. 75$^3/_4$, 76; Aand. Rijnspoorweg 76; België 2$^1/_2$ pCt. 41$^3/_4$, 42; Spanje Ardoins 10$^1/_2$, $^5/_8$; dito van 840 p. st. 10$^7/_8$, $^5/_8$, $^1/_2$; dito onbep. St. 9$^5/_8$, $^3/_4$; 3 pCt. 31; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 21$^{11}/_{16}$, $^7/_8$, $^{13}/_{16}$; Coupons Ardoins 7$^5/_8$, 8; Fr. Uitgest. 3$^1/_4$; Portugezen te Londen 5 pCt. 27$^1/_8$, $^3/_8$; 4 pCt. 27$^3/_4$, 28$^1/_2$; dito Binnenl. à 1 Conto 27, 28; Rusland 5 pCt. 100, $^1/_4$; dito van 1828—29 99$^7/_8$, 100; Certif. 1831—33 89$^5/_8$, $^3/_4$; 4 pCt. bij *Hope* 80$^1/_2$; Id. bij *Stiegl.* 80$^1/_4$, $^1/_2$; Polen Aand. 130; Oostenr. Metall. 5 pCt. 69$^1/_8$, $^1/_2$; Id. 2$^1/_2$ pCt. 36$^1/_2$, $^5/_8$; Mexiko 27$^3/_8$; Peru 43$^5/_{16}$; Fransche Oblig. 5 pCt. 79; 3 pCt. 49$^1/_4$.

Advertentiën.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.